

Nyolc szekcióban közel 150 előadás

Pénteken a Kereskedelmi Kamara épületében megkezdődött a Magyar Rehabilitációs Társaság nagygyűlése. A kétnapos szakmai tanácskozáson nyolc szekcióban csaknem 150 előadás hangzik el a mozgás- és érzékszervi, a

beigógyászati, az onkológiai és pszichiátriai rehabilitáció időszerű kérdéseiről, valamint az üzemorvosok, a gyógypedagógusok és szociál-rehabilitációs szakemberek ezzel kapcsolatos tapasztalatairól, feladatairól.

Tanárjelöltek a nemzetiségi klubokban

Az országban élő négy magyar nemzetiségi csoportból három megtalálható Csongrád megyében. Laknak itt délszlávok, szlovákok és románok, összesen mintegy háromezren. Az alkotmány minden nemzetiségi számára biztosítja az egyenjogúságot, az anyanyelvük használatát, az anyanyelvi oktatást, lehetőséget ad saját kultúrájuk megőrzésére és ápolására.

Jelentős segítséget tud nyújtani ebben a Hazafias Népfront is. Az eddigi eredmények, a tennivalók megteremtését tűzte napirendre a Hazafias Népfront Csongrád megyei bizottságának tegnapi, pénteki elnökségi ülése.

Boros József, a Csongrád megyei bizottság művelődéspolitikai munkatársa elmondta, hogy a nemzetiségi közösségek jól beilleszkedtek a magyar környezetbe, kapcsolatot teremtettek a népronttal is. A néprontbizottságokba több megbízatás ellátására nemzetiségit választottak meg. A községekben összesen 35 szlovák, délszláv és román tanácsagnak szavazott bizalmat a lakosság.

Sok a tennivaló azonban a közművelődés területén, hiszen a magyar környezetben könnyen feledésbe merül saját kultúránk. A megyében nincs nemzetiségi könyvtár. A községek könyvtárai csak nehezen jutnak megfelelő irodalomhoz. Többnyire Bajárról, Gyuláról és Békéscsábáról kérnek délszláv, román, illetve szlovák nyelvű könyveket, az üzletekből ugyanis nem tudják növelni a kótetek számát.

Megnehezíti az olvasóvá nevelést az, hogy a nemzetiségiek valamilyen tájnyelvet, és nem irodalmi nyelvet használnak, s legtöbb helyen a könyvtáros csak magyarul beszél. Így a kultúra terjesztője egy-egy községben egyedül a nemzetiségi nyelvet tanító tanár.

A pedagógusokra háruló feladatokról, felkészítésük fontosságáról Hegedűs András, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgatója beszélt. Elmondta, hogy milyen hasznos lenne, ha a szegedi főiskolán képeznék nemcsak a szlovák, román tanárokat, hanem a tanítókat is. Biztosítja a főiskola szlovák szakos hallgatói számára, hogy fél évet töltsenek Nyit-

rán, a pedagógiai fakultáson. Most Romániával szeretnék felvenni a kapcsolatot. A főiskola igazgatója felajánlotta, hogy a szlovák, román szakos hallgatók támogatják, vezetik a falvak nemzetiségi klubjait.

A népront további feladatának tartja, hogy együttműködjék a nemzetiségi szövetségekkel, bevonja a nemzetiségi dolgozókat a társadalmi, politikai életbe, segítse az anyanyelvi oktatás fejlesztését. Nem engedi — a klubmozgalom, művészeti csoportok támogatásával — elhalni a nemzetiségi hagyományait, népszokásait. Mindezzel nemcsak a nemzetiségi jó közérzetet teremti meg, hanem a magyar nép kultúráját is gyarapítja.

Ch. A.

Magyar gazdasági és műszaki napok a Szovjetunióban

A szocialista országokban most dolgozzák ki a következő öt évre szóló népgazdasági terveket. A kormányfők konzultációkat folytatnak, amelyeken áttekintették a tervek összehangolásának kérdéseit és megállapodtak, hogy az illetékes szervek további intézkedéseket készítenek elő a testvéri országok közötti sokoldalú együttműködés fejlesztésére. A kölcsönös kapcsolatok elmélyítése a célja a szocialista gazdasági integráció komplex programjának. A KGST szervei ennek megvalósítása érdekében elhatározták, hogy műszaki-tudományos-gazdasági napokat rendeznek a KGST tagországaiban. Hamarosan szovjet műszaki-tudományos napok kezdődnek az NDK-ban, jövőre Magyarországon kerül sor ezekre. A magyar gazdasági és műszaki napok pedig most folynak a Szovjetunióban.

A Szovjetunió és Magyarország kölcsönösen előnyös termelési, tudományos és kereskedelmi együttműködése napról napra erősödik. A Szovjetunió Magyarország fő kereskedelmi partnere. Az első szovjet-magyar kereskedelmi megállapodás áru-listáján — közvetlenül Magyarország felszabadulása után — mindössze két tucat árucikk szerepelt. Ma viszont az árulista terjedelmes kötetre rög és a két ország valamennyi fontosabb behozatali és kiviteli cikkét

tartalmazza. Magyarország a Szovjetunióból importálja a számára fontos ipari nyersanyagok túlnyomó részét, a szerszámgépek és gépi berendezések 30 százalékát. A Szovjetunió viszont Magyarországtól vásárolja almalm-dezett magyar gazdasági és műszaki napok széles körű fórumot nyújtanak arra, hogy a szovjet szakemberek és a közvélemény még jobban megismerjék a testvéri Magyarországot. A két ország szakemberei minden bizonnyal új utakat találnak majd a szakosítás és kooperáció elmélyítésére.

A szovjet-magyar kapcsolatokról évről évre új formák alakulnak, erősödik a kapcsolat a két ország egyes vállalatai, intézményei, szakemberei között. Jelenleg 200 magyar és 250 szovjet intézmény 300 tudományos és műszaki témán dolgozik közösen.

A magyar vendégek Moszkvában, Novosibirszkben és Taskentben 60 előadást tartanak, ezeket kiállítások, szimpóziumok, filmbemutatók kísérik. Moszkvában a két ország olaj- és földgázipari együttműködéséről, a magyar gépipar, műszeripar, gyógyszeripar fejlődésének távlatairól hangzanak az előadások. Novosibirszkben a magyar atomfizikai műszerek, számítástechnikai eszközök gyártását ismertetik. Taskentben, annak a köztársaságnak a fővárosában, amely a magyar pamutipar gyapot-igényének közel 60 százalékát fedezi, magyar textilipari előadásra és termékbemutatóra kerül sor.

A magyar gazdaság és

technika a Szovjetunióban a szocialista munkamegosztás még kihasználatlan lehetőségét tárhatja fel és elősegítheti, hogy a két ország még eredményesebben valósítsa meg a gazdasági integrációt. A Szovjetunióban megrendezett magyar gazdasági és műszaki napok széles körű fórumot nyújtanak arra, hogy a szovjet szakemberek és a közvélemény még jobban megismerjék a testvéri Magyarországot. A két ország szakemberei minden bizonnyal új utakat találnak majd a szakosítás és kooperáció elmélyítésére.

L. Panova

Könyvhetek

A szövetségi könyvtér-tesztés hagyományos akcióját, az őszi megyei könyvhetekét október 15-e és november 30-a között rendezik meg. Az eseménysorozatra — amelynek országos megnyitója október 14-én lesz Mezőkövesden — a társadalmi és tömegszervezetek, a művelődésügyi intézmények és a fogyasztási szövetkezetek a szokásosnál is gazdagabb programot állítottak össze.

Csaknem minden községben egy napot az őszi megyei könyvhetek ünnepévé tesznek, növelik az író-olvasó találkozók, irodalmi rendezvények számát, főleg olyan községekben, tanya-központokban, termelőszövetkezetekben, ahol még nem volt ilyen. Arra törekednek, hogy minél több községben váljék valóra az őszi megyei könyvhetek művelődéspolitikai célkitűzése: könyvet, minden házába.

Az Egyetemi Színpad két bemutatója

A Kiváló Együttműködés címmel kitüntetett Szegedi Egyetemi Színpad őszi előadássorozatának keretében két bemutatót tartott. Színpadra állították Sarkadi Imre töredékben maradt drámáját, a *Körműves Kelemen Pál* István művészeti vezető rendezésében. Az ősbemutatóra szokatlan időpontban, szerdán este 10 órakor a JATE a KISZ-klubjában került sor. Ugyancsak bemutatták Acs János író-rendező produkcióját, a *Dimenziókat*.

Körműves Kelemen

„Szegény és kegyetlen”, Déva várának építői, a tizenkét körműves. Rajtuk ki-pad. Ez a vállalt szegénység a cél érdekében született puritánság. Olyan színház, mely eldobja a színjátszás hagyományos eszközeit, nincs szüksége díszletre, jelmezre, maszakra, világítási effektusokra. S ez a szegénység felszabadít egy másfajta a gazdagságot, a szöveg mélyebb értelmezési és továbbgondolási lehetőségét, a pusztán emberi mozgást, gesztusait, szimbolikus jelentését, az emberi test csupasz jelenlétének erejét. Kegyetlen is ez a színház. Kegyetlen a közönséggel; egy pillanatra nem hagyja tespedni, provokálja az együttgondolkodást, a részvételt. S kegyetlenek önmagukkal szemben is akkor, amikor izzadva, esve, fáradva, önmagukat nem kímélve, szenvedéllyel vesznek részt a produkcióban.

A Körműves Kelemen című Sarkadi-ősbemutatót mindössze hatvan néző vehetett részt a KISZ-klub nagytermében körben elhelyezett széksorban. Ennyien lehettek tanúi, hogyan értelmezik, élnek és közvetítik, hogyan fedezik és fedeztetik fel Sarkadi súlyos gondolatait a színjátszók. A szegedi egyetemisták együttesének eltagadhatatlan érdeme, hogy egyéni és több év óta következetes kiteljesedő ars poetikájuk megvalósításához néhány kivétellel minden esetben nemes és súlyos irodalmi anyagot választanak. A „nyitott térben” tíz félmeztelen fiatalember, kettőn földig érő fekete köpeny.

T. L.

Dimenziók

Szokatlan színházi élményben volt részük azoknak, akik látták az Egyetemi Színpad stúdiójában készült *Dimenziók* című darabot. Acs János, az előadás író-rendezője megdöbbentő élményben részesíti a nézőket, ugyanakkor érdekes kísérletet tesz a reális logikát a reális rendszert alkotó, szinte laboratóriumi tisztasággal elénk kerülő akciók a kommunikáció mítoszát tárják fel, vagy tán rombolják le. Nagyszerű játékkal rúkol elő Geréb Agnes, Arkosi Ár-

pad, Csikós István és Várgha Gyula. A különös rekvizitumok: kenyér, ház, kereszt s — a hatalmat vagy kifordítva éppen a kiszolgáltatottságot jelképező — kabát az emberi lét, az emberi kapcsolatok alaphelyzeteit analizálják. A nézőnek a váltás okoz törésszerűt, amikor az alkotók kísérletet tesznek szimbólum és szertartás dialektikus egységének megteremtésére. Külön említést érdemel az előadás nyelvi eszköztára.

Sz. Gy.

Kinek és mikor?

Képernyő

A téma, a formák és mód-szerek helyes megválasztása mellett az ismeretterjesztő műsorok készítőinek nem szabad elmulasztaniuk a kérdéssel: kinek szánják a műsört és mikor kerüljön a képernyőre?

A Műhely legutóbbi, harmadik száma, valamint az *Antropológia* és az *Iszlám* című sorozatok első részei alapján úgy tűnik, alkotóik valamennyi „kötelező” kérdést feltették maguknak. A nemrégiben látott háromrészes tévédrámának, a *Zrínyi*-nek milliós közönsége volt, és vetítése közben, utána nem kevesen lehettek, akik jogos, válasza váró kérdéseket fogalmaztak. A korról, Zrínyi Miklós szerepéről és személyiségéről nagyjából azonos iskolában megtanult ismeretek voltak a dráma széles közönségének. Ezek egy részéről azonban mást mondott Orsi Ferenc alkotása, mint a történetírás, ráadásul hatásos módon. Mi az igazság, vagy még inkább: hányféle az igazság? Elsősorban ezt a kérdést választotta meg jól választott időpontjában a Műhely *Gyilkosság? Árnyék?* című adása. Azok a nézők, akik szembebesíteni és egymással kiegészíteni képesek az öntörvényű műalkotás és a tudomány igazságait, számtalan másfajta érdekes kérdésre is választ kaphattak. A kutatók — Péter Katalin, Klanczay Tibor, Perjési Géza — élő, közvetlen hangulatú beszélgetésben, szigorúan tudományos eredményekről számoltak be, egyúttal mégis mai mindennapjainkban eligazodást segítő gondolatokat közvetítettek.

Korai lenne a szerdán indult két sorozat értékelése. Az évekkel ezelőtt bemutatott Indiáról szóló filmolasz



Mensáros László Allende beszédeiből idéz

Liebmann Béla felvétele

készítői, ha lehet, még érdekesebb témát választottak. Az Iszlám első része alapján nyugodtan mondhatjuk: amellet, hogy az ismeretterjesztés magasiskolájának igényezik a film, valódi, élményszerű tévés műsorrá is avatják a jól irányított felfedezőgépek produkcióját. Az Antropológia úgy indult, hogy egy budapesti néző érdekes kérdésre adjon feleletet. A témakör azonban szinte mindenkit érdekel, ezért jogos a szerkesztő kérése: várják a nézők további leveleit. Válaszadás az érdeklődők kérdéseire — bevált formája ez az ismeretterjesztésnek. Ha a további részek is ennyi figyelemreméltó újdonsággal szolgálnak a régészet, orvosantropológia eredményeiről, hosszú életű lesz az új sorozat.

Vers és zene áttételesen, adatok, dokumentumfelvételek, újságcikkrészletek egyenes közvetlenséggel szóltak az *...O, Chile, ha újra*

rádtalálók... című műsorban ugyanarról: az életet adó forradalomról és a halált hozó ellenforradalomról — Chile sorsáról. Az egyszerűsége törekvő összeállítás hatását szomorú aktualitás erősítette fel. A különleges kompozíciójú műsor sugallta reményt, a forradalmi harc folytatásában való hitet megrendítő erejű „vég-szó” mélyítette: a meggyilkolt Allende magnószalagon rögzített utolsó szavai.

Sándorfalvára látogattak a *Éterakészítő* című film alkotói. Budai Sándort, a népművészet mesterét mutatja be a ma délutáni rövidfilm. Holnap a *Korok, versek* című sorozat első részében *Illyés* Gyula versét elemzik. A Nemzetközi Népzenei Verseny első elődöntőjét és *Csehov: Sírly* című színművét a Madách Színház előadásában szintén holnap láthatjuk.

Sulyok Erzsébet

A FORRÁSKÜTI MŰVELŐDÉSI HÁZ

október 14-én tartja

hagyományos

szüreti mulatságát

az. 3 órakor, felvonulás a szőlőskertbe, szüreti játék, este szüreti bál.